

izkušna vsota študentske
in vsota s potpisano
vredn. in v Mariboru
s pošiljanjem na doma
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroske
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katoliške
kovaške družbe do
konec leta 1904.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloge št. 10
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Nekopisti se ne vra-
šajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznako se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 19.

V Mariboru, dne 12. maja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Ljudske pravice.

V enem zadnjih člankov smo razložili volivno reformo, ki jo je sklenil štajerski deželni zbor dne 10. novem. 1903 in katero je potrdil cesar. Izmed 8 poslancev četrte kurije (skupine) pripadajo trije na slovenske okraje. Volilci v tej kuriji bodo vsi moški, ki so dosegli starost 24 let in so najmanj šest mesecev bivali v dotični občini. Osem poslancev bo prihodnjih več v deželnem zboru. Na slovenske okraje pripadajo trije. Torej tukaj so vam, dragi slovenski kmetje in delavci, prvokrat dali trohico vaših pravic. Tudi vi plačujete davke ravno tako kakor grajščaki in veleposestniki, in vaši davki so večkrat bolj občutljivi kakor davki za grajščaka in meščana. Zmiraj bolj in bolj se povdarja dandanes vrednost dela, vrednost krvavo zasluženih novcev. Seveda je še dosti stare šare v ljudstvu, še vedno je mnenje razširjeno, da samo ta kaj velja, ki ima denar — denar je sveta vladar — pravijo. Žalostno, da je temu še dandanes res tako — a mi moramo stramiti za tem in se zmiraj potegovati za to, da bo dobilo tudi delo vrednost pred svetom. Kdo dandanes kaj velja? Poglejmo malo: Zvečer se vračata delavec in kmet od težkega dela domu — nihče se ne zmeni za nje. — Pa pride kočija in iz nje stopi gospod, ki se je za zabavo pripeljal v vas. Vse se mu priklanja. Mož je kapitalist, on živi samo od denarja, tudi dobrot nič ne deli. Kateri je več vreden? Naš odgovor se glasi: Delavec in kmet z žuljavimi rokami. Seveda pa naše besede niso naperjene mogoče proti

tskim možem, ki »z glavo delajo« in se trudijo — kajti tudi to delo je veliko vredno in mnogokrat jako težavno. Tisti pa, ki v resnici delajo »z glavo« požrtvovalno in tudi izpolnjujejo svoj poklic na svetu, se ne bodo upirali pravicam delavskega in kmetijskega stanu, ker bodo vedeli, kaj je ročno delo vredno.

Z novo volivno reformo ste torej dobili nekaj pravic. Pokažite pri prihodnjih volitvah, da ste tudi zrela za te pravice, da jih veste upoštevati in ceniti. Volite le take moše, ki čutijo z vami, katerim so znane krivice, ki se vam godijo, volite slovenske moše!

Rusko-japonska vojna.

Fenvančen — padel.

Poročilo iz Tokia pravi, da so se Japonci v petek polastili Fenvančena. Napadli so Ruse, predno so se opomogli od svojega poraza ob Jalu, pri katerem so, kakor trdi došlo poročilo japonskega poslanstva na Dunaju, skupno izgubili nad 3000 mož. Ker je Fenvančen za Ruse zelo važna postojanka, vršil se je ljut boj. Rusi se morajo torej umikati dalje proti Mukdenu.

O bojih pri Fenvančenu je došlo nasladnje poročilo:

Pariz, 7. maja. V noči od torka na sredo je zapovedal general Kuroki, da se glavni del Japonske, pri Jalu izkrcane armade poda proti Fenvančenu. Ondi so se vršili silno krvavi boji za okolu stoječe višine. Na obeh straneh je bilo veliko žrtev. Poročila iz Söula

javljajo, da so se Rusi v četrtek iz taborišča v Fenvančenu umaknili. Kuroki sam je tedaj stal le še nekaj kilometrov od Fenvančena. Predno so Rusi zapustili mesto Fenvančen, so zažgali mesto in uničili vsa živila.

Port Artur na suhem obkoljen.

Najnovejša poročila trdijo, da je Port Artur odrezan na suhem od ostalih ruskih čet. Iz Petrograda baje brzojavljajo v London: Brzojavna in železniska progla od Mukdena proti Port Arturu je pretrgana, le s pomočjo brezžičnega brzojava oddajajo Rusi svoja poročila.

Dne 9. t. m. došla brzojavka z Dunaja poroča, da je oddelek japonske armade, ki se je izkrcal na Liaotunu, zasedel Pulautken, razdril železniške in brzojavne zveze, tako da je Port Artur dejanski odrezan od ostalega ruskega vojaštva.

Ako je to res, tedaj pravim poveljnikom trdnjave imenovani general Smirnov ne bo mogel priti v Port Artur. Provizorični poveljnik trdnjave, general Stössel, je izdal 6. t. m. sledeče dnevno povelje: »Dne 30. aprila in 1. maja je prekoračil sovražnik z veliko vojno silo rako Jalu. Naše čete so se umaknile na pozicije, katere so si prej izbrale. Včeraj je izkrcal sovražnik znatno število vojske južno od Pietseva in v bližini zaliva Kiučau. Sedaj se prične za nas delo. Sovražnik bo gotovo pretrgal železniški promet ter skušal potisniti naše čete do Port Arturja, da oblega to trdnjavo, ki je ruska obrana na skrajnem Vstoku. Branite jo, dokler ne dosepejo čete, ki nam prinesejo pomoč. Štejem si v svojo dolžnost

Listek.

Kako so Medvedov oče Sršenko ozdravili.

I.

Odkar biva človeški rod na zemlji, zasledujejo ga mnogovrstni sovražniki, ki mu pretijo od vseh strani in ga skušajo ugonobiti. Tak sovražnik človeškega rodu je tudi bolezen. Dolžnost vsakega zemljana je, da se vojskuje zoper sovražnike, ki mu grenijo življenje. Ta boj je dvojen: človek se bojuje s krepko roko ali pa »z uma svetlim mečem.« Akoravno pa je človeški rod v lečenju jako napredoval, se zanimal za vse bolezni in jih skušal razkriti, naj si bodo še tako skrite, se je pa vendar na neko bolezen premalo oziral in jo premalo upošteval, ki lahko postane pogubonosa za vse sloje človeške družbe, namreč — bolezen na jeziku. To bolezen dobijo moški le redkokrat, največkrat se prime žensk. Dobis pa to bolezen, ako jezik prepogosto rabiš, ga preveč sušeš.

Tako bolezen je imela tudi Sršenka. Ne vem vam več za gotovo povedati, kaj je Sršenka zmotilo, da se je vjel in vzel to žensko

v zakon. No, naj bo, kar hoče, resnica je pač bila, da je pri Sršenu »ona« nosila hlače.

Sršen je bil potrpečljiv človek, jako potrpečljiv... Kadar le količkaj ni bilo prav, se je vstopila Sršenka med hišna vrata in čez »plot« njenih zob se je vsulo celo krdelo besed, ki so bile bolj grneke kakor pa sladke, včasih še celo strupene. In kadar so letele krilate besede kakor strele na dekle, hlapca ali pa celo na Sršena, tedaj jojmene tistemu, ki jih je moral čuti. Če Sršenka ni hotela z lepega odnehati, je rekel sosedov hlapec: »Pri sosedu pa pšenico vejejo, ali pa se gospodinja krega.« Te besede pa so bile kakor voda na ogenj in so vsaj za nekaj časa podušile zolč in jezo Sršenkino.

V Hudi vasi je bil letni semenj. Sršen je predal svoja oobro rejena volička, in ker se mu je kupčija dobro obnesla, sta šla s sosedom k »Matijčetu«, ker sta dobro vedela, da takega, kakor ga toči »Matijče«, ne najdeš po devetih župnijah naokrog. Dobro sta se imela pri steklenici rujnega vinca, ki je jima jelo počasno stopati v glavo in mešati možgane. Opomniti mi je še treba, da Sršen ni bil pijanec. Kaj šel! Pa branil se pičate tudi ni in precej krepko je potegnil iz ko-

zarca, če si mu ga ponudil. Tudi ni bila njegova navada, da bi bil po nedeljah dolgo izostajal, ne, ne, skrbne gospodinje so ga stavile celo svojim možem v zgled, kadar so ob nedeljah prepozno prihajali domu. Toda na sejmov dan ga je »božji žegen« zmotil tako, da se ga je precej nalezel. Prehudo pa ravno še tudi ni bilo in še precej korajšno jo je lomstil proti domu.

Bližal se je hiši. Joj, joj, zdaj se je spomnil, kaj ga čaka. Alo! Kakor debela toča na piodonosna zitna polja, tako se je vsula kopica nečednih besed na uboga Sršena. Toda hladnokrvno je vse poslušal in še smejal se je razkačeni ženi: »Če sem jih kdaj zaslužil, sem jih danes«, si je mislil. To pa je Sršenko še bolj razjezilo, da se ji mož še posmehuje. Popadla je metlo, ki je slonela za durmi, in lop po njem! — Toda Sršen je bil mož, Sršenka pa le ženska. — Lepo jo prime pod pazduho, jo pelje v stransko izbo in jo zaklene.

Sršenka ni vedela, kaj bi bila počela. Od jeze se je jokala. Obžalovala je, da je šla na Sršenovo, o, ko bila ostala doma, bi bilo vse drugače. Premišljevala je, kaj naj ukrene. Ali bi šla svojemu očetu potožiti vse, kar se ji je pripetilo? Ne, oče bi jo še okregali in pognali nazaj. Kaj naj tedaj začne? Nekaj ji je prišlo na misel. Saj res! »K Medvedu poj-

vas opomniti, da se moramo pripraviti da sprejmemo sovražnika na način, dostojen slavi ruske vojske. Naj se zgodi kar hoče, ne zgubite poguma. Pomislite, da je v vojni vse mogoče ter da bomo z božjo pomočjo izvršili nalogo, ki nam je poverjena.

Sangajska poročila trdijo, da so Japonci zasedli Talienvan.

«Nov. Vremja» piše o obkoljenju Port Arturja: Potrebno je, da od Port Arturja ločena Rusija sedaj spolni svojo dolžnost. Medtem, ko na dalnih liaotiesanskih skalah kopica ljudi v oblegani trdnjavi živi v razburjenosti in naporih, mora tudi v Rusiji vladati intenzivno življenje in se mora vsak trenutek in vsak izbruh energije izkoristiti. Vsa Rusija mora imeti sedaj le to misel: V Port Arturju ne sme pasti ruska zastava. Le, če bomo vsi prepričani pravočasno nastopili za osvoboditve Port Arturja, se bode v ta namen moglo vse storiti. Novo skušnjo prenesli bomo mirno in obljubimo: Port Artur naj bode prepričan, da bode Rusija storila svojo dolžnost.

Ali je vhod v Port Artur zaprt?

»Reuterjev urad« javlja iz Tokia: Admiral Togo poroča, da je vhod v luko Port Artur izvzemši za čolne popolnoma zaprt. Japonci pri zadnjem napsdu niso izgubili nobene ladje, pač pa mnogo ljudi. Drugi vir pa zopet poroča, da pred Port Arturjem križa šest japonskih križaric, očitno radi tega, da opazuje vhod v luko oziroma da preprečijo kak ruski poizkus udreti z ruskim brodom iz luke. Japonci torej niso popolnoma prepričani o tem, da je ruskemu brodomu pot iz Port Arturja popolnoma zaprta.

O tem, ali je Port Artur zaprt, je došlo mnogo si nasprotujočih poročil. Japonska poročila trdijo, da je zaprt, ruska pa zaničujejo.

Port Artur pripravljen na obleganje.

Petrograd, 7. maja. Tu je veliko razburjenje. Pričakuje se vsak čas, da Japonci od severa pritisnejo na Port Artur in ga hkrati začno bombardirati z morja. Mesto bo torej v dvojnem ognju. Po najnovejših poročilih je sedaj v Port Arturju čela sedma vzhodno-sibirski strelski divizija pod poveljstvom generalov Stössel, Smirnov in Sevastjanov, trdnjavski pehotni polk s tremi prapori, dalje 1. in 2. prapor trdnjavskega topništva in dve stotniji tehniških čet, skupaj 18 000 mož in 400 topov kalibra 12 do 30 cm in poleg teh še topovi, ki so jih vzeli v trdnjavo s poškodovanih ladij. Tukajšnji vojaški krogi sodijo, da pri tej posadki ni mogoče Port Arturja vzeti. Preskrbljen je z vsem za eno leto.

Preskrbovanje japonske armade.

Japonska armada je preskrbljena s posušeni in stisnjeni ribami. Porcije teh rib so zelo podobne pisanim bananam ter zadostujejo za 7 do 8 dni, ako se pridene še malo riža. Japonsko vojno vodstvo upa, da bodo te armadne konzerve zadostovale, ne da bi se bilo treba vojakom ozirati na deželne pridelke. Seveda se to zelo čudno zdi Amerikancem, toda pomisliti je treba, da so Japonci Azijatje in ne Amerikanci ali pa Evropejci.

Stališče Kitajske.

London, 6. maja. V Ameriki se stališče Kitajske v sedanji vojski zasleduje z največjo pazljivostjo. Poslanik Conger je brzojavil iz Pekinga na ameriški državni urad, da je kitajska vlada zopet zagotovila z največjo odločnostjo, da bode v sedanji rusko-japonski vojski ostala nevtralna. Pomnoženje armade generala Ma, ki ima na razpolago 5000 dobro izurjenih in za vojsko pripravljenih mož, se opravičuje s tem, da mora imeti kitajska vlada ob mandžurski meji močno armado za opazovanje ruskih čet, pa tudi zato, da se zaduše morebitni vstanki. V Washingtonu so mnenja, da Rusija ne verjame dosti kitajskim mirovnim zatrdilom, marveč pričakuje, da se bodo Kitajci ob prvi priložnosti maščevali nad Rusi. Situacija bode postala nevarna, če se prikaže ob Liao reki močna in zmogovita japonska armada.

Pri nas poldne, v Port Arturju 7. zvečer.

Ko je pri nas poldne, je v Port Arturju 7. ura zvečer, v Vladivostoku skoraj osma, v Tokiju nekaj minut čez osmo uro. Podnebje bojišča je, kakor znano, zelo neugodno in neprijetno. V Vladivostoku je srednja temperatura v januarju in februarju 14° C pod ničlo, komaj meseca aprila zraste srednja temperatura do 4° C nad ničlo. V Söulu je navadno 4°—5° pod ničlo do srede marca. Na Japonskem je pa podnebje milejše.

Državni zbor.

Dunaj, 10. maja 1904.

Sklep državnega zbora.

Kar se je dalje časa pričakovalo, se bo zgodilo gotovo v torek 10. ali v sredo 11. maja; neplodnega zborovanja našega parlamenta bo konec. Zadnje dni so Poljaki še enkrat poskusili, Nemce in Čeha pomiriti, a se jim je ta poskus zopet ponesrečil. Vsaka od obeh strank pravi: ne! Čehi rečejo, dokler se nam ne zagotovi češki uradni jezik in ne dobimo zagotovila, da se nam ustanovi češko

vseučilišče, ne popustimo obstrukcije. Zadnje dni so pristavili še tretji pogoj, pod katerim pripustijo posvetovanje o državnem proračunu: da Nemci v češkem deželnem zboru popustijo obstrukcijo. Iz same jeze nad Čehi so začeli pretečeno leto Nemci obstrukcijo v češkem deželnem zboru. Vse je torej zmeđeno. Dne 14. maja se snidejo delegacije. Čuje se, da zahteva vojno ministrstvo velikanske svote od delegacij za nove topove.

Poljaki med saboj.

Nečavno je bil obdolžen poljski poslanec Vek, da si je nabasal mnogo papirja in svinčnikov v zbornici ter si ga dal poslati v svojo domovino brezplačno. Ker je bil zavitek prevelik in pretežek, ga hoče zbornični sluga razdeliti na tri dele. V svoje začudenje najde v zavitku v zbornici vzeti papir in pisalno orodje. Stvar je prišla na dan. Poljski klub je radi tega Vek-a izključil iz svoje sredine in se govori, da se bo Vek odpovedal poslanstvu. Zdaj imajo pa Poljaki zopet nove težkoče s poljskim poslancem dr. Velevjeskim. Zapleten je v neko tožbo, kjer se mu predbaciva, da se je okoristil z pomočjo svojega državno-zborskega mandata. Poljski klub je sklenil, da iztopi iz njegove sredine Velevjeski za tako dolgo, dokler sodniška preiskava ne dokaže njegove nedolžnosti. In ker »gre rado do tretjega«, je v zadnji seji poljski socijalni demokrat Dazsynski očital poljskemu poslancu kmetu Szajerju, da je ta dobil od vlade neke pravice, pa jih je prodal dalje za 3000 glid nekemu židu. Čudno! Ta poslanec je ob začetku zdajšnjega zasedanja trdil: moji nasprotniki pri volitvi so bili »žlahčiči« in »židovi«. (Žlahčiče imenujejo korovodje poljskih poslancev, ker so večinoma žlahnega rodu ali »zlahta«.) Zato Szajer začetkoma te državnozbornske dobe tudi ni pristopil »poljskemu kolu«. (Poljsko kolo se imenuje poljski klub v državnem zboru.) A kmalu se je premislil; pristopil je k poljski »zlahti« in po trditvi Dazsynskega se zvezal z poljskimi židovi. To je značajnost!

Politični ogled.

Ubežni minister. Bivši italijanski naučni minister Nasi, o katerem smo poročali v št. 13. t. l., da je ponoveril mnogo uradnega donarja, je pobegnul iz Rima. Sodnija je namreč začela preiskavo proti njemu, toda minister jo je popihal.

Zopet vstaja na Balkanu? Z Balkana prihajajo zopet vznemirljive vesti. Med Bolgarsko in Turčijo je prišlo do hudega razpora,

dem in se bom pritožila in povedala bom vse — — od kraja do konca.

»No, ali se je burja že poglela, ali si se že spametovala?« jo je vprašal Sršen, zasukal ključ in jo izpustil. Hitro skoči Sršenka po koncu in hajdi po stezi proti Medvedu. Mračilo se je že.

II.

Daleč naokrog so sloveli Medvedov očka zaradi dobrega sveta, ki so ga dajali vsakomu, kdorkoli je prišel k njim pomoči iskat bodisi v duševnih, bodisi v telesnih zadevah. Če je prišlo govedu kaj, so poklicali Medvedčka; če je zbolel človek pri hiši, so poslali tudi ponj. In dosti so jih zlečili, da so popolnoma ozdraveli. Vigredi in o kresu so nabirali po planinah in po travnikih cvetlice in skrivnostna zelišča, jih sušili, jeseni pa, ko so jeli padati beli kosmiči izpod neba, so tičali cele dni v kuhinji in kuhali in precejšli, da jih je bilo veselje gledati. Mlada Medvedka se je večkrat jezila, ker na ognjišču ni imela prostora, kamor bi bila pristavila lonce, da bi mogla kaj skuhati.

V tem duševnem porazu se je zatekla tudi Sršenka k njim.

»No, kaj pa bo dobrega, Sršenka«, so rekli, ko so videli, da se bliža soseda.

»O nič dobrega, nič, le hudega«, je rekla Sršenka, ko se je sramežljivo krljžala hiši.

»Kaj pa, kaj?«

»Sram me je skoro povedati, toda moram, drugače ne bo pokoja pri hiši. Poprej še ni bilo prehudo, ko mi je utihnil, — a zdaj zdaj! Zdaj je začel celo popivati. O da sem jaz bila vendar tako slepa in nisem videla slabostij na njem. Da bi ga — —!«

»Koga pa, koga?«

»E, mojega starega!«

»Kaj pa sta imela, kaj; saj prej nisem nič čul hudega o vaju?«

In Sršenka je začela naštevati vse pregrehe in nerodnosti moževe tako lepo, kakor bi litanije molila, posebno pa je povdarjala, da ji on nikdar ne utihne, če ona zareži nanj. Ko ga je tako očrnila pri Medvedu, in ko ji je že zmanjkalo snovi za govor, pravi:

»Lepo prosim, očka, svetujte mi, svetujte, kaj naj počnem.«

»Mhm, hmha.« Neznosen molk in grobna tišina je zavladovala po sobi.

»Ali je že dolgo od tega, odkar je začel tako delati?« vprašajo Medvedček.

»Še ni dolgo, ne; odkar je kres minul, mi take uganja.«

»Da bi pa kar nakrat postal Sršen drugačen človek, tega pa ne morem verjeti, to se mi zdi pa čudno. Veste Sršenka, kaj vam povem. Morate pač vi utihniti, če se bo on začel kregati; brez vzroka gotovo ne bo hud.«

To je bilo Sršenki preveč.

»Da bi mu jaz utihnila? Ne!«

In zaloputnila je vrata za seboj.

»Zdaj pa imaš«, mislili so si Medvedček, leteli so za njo kar so najbolj mogli in klicali so jo nazaj.

»Sršenka, samo malo se pridite, jaz vem za veliko boljši svet, kakor je ta!«

»Naj pa bo«, si je mislila, »morebiti pa vendar pomaga.«

»No, le potolažite se le; nič ni bilo hudega«, jo skušajo pomiriti očka.

»Da bi — —!«

»Pst. Če hočete, da bi se vrnil v vašo hišo mir, mi morate natančno na tale vprašanja odgovarjati, katera bom zdaj na vas stavil. Ali boste?«

»Bom.«

»Dobro.«

»Ali vas ne srbi včasih jezik?«

Sršenka ni vedela, kam meri to vprašanje.

»No, malo — — malo včasih že.«

»Kaj malo, nič malo, jaz hočem samo vedeti, da ali ne.«

— — — »Da.«

Očka so prižgali svečo. »Tako! Zdaj pa stegnite jezik, kar najbolj morete iz ust.« — Nerada je to storila Sršenka, toda če bi pa vendar pomagalo. »Sem že videl, je že dobro. Čakajte deset minut, da vam naredim zdravilo!«

vendar se je posrečilo diplomatom ta razpor poravnati. Bolgarska je bila vznemirjena vsled vojaštva, katerega je Turčija pošiljala na bolgarsko mejo. Prva njena zahteva je torej bila, da je zahtevala odstranitev vojaštva od svoje meje. Nadalje je zahtevala pomilostenje vseh vjetih Bolgarov ter da se izvedejo reforme. Turčija je sicer kakor navadno vse obljubila, toda izpolnila te svoje obljube ne bo nikoli. Nekaj jetnikov je res izpustila, toda mnogo jih še trpi po turških ječah. Nasproti svoji obljubi pa pošilja vedno več vojakov na bolgarsko mejo. Kar se pa tiče reform, se še ni nič zgodilo. Načelnik makedonske vstaje dr. Tataučev se je te dni tako-le izrazil: S turško-bolgarsko pogodbo so nas vodili nekoliko časa za nos, in evropske velevlasti menijo, da je radi tega zdaj vstasko gibanje v Makedoniji popolnoma nehalo. Ni ga pa pametnega človeka, ki pozna količkaj makedonske razmere, kateri bi bil prepričan, da se murzstški načrti dajo izvesti. Turčija ne bode izvedla nobenega stavljenih pogojev, in je radi tega gotovo, da se vstaja zopet takoj prične, ko hitro se bodo nesrečni Makedonci prepričali, da jih evropska diplomacija ina za norca. Kdaj se bo to zgodilo, se ne da sicer določno reči, ali zgoditi se zna že v najbližjem času.

Dopisi.

Ljutomer. V zadnjem »Slov. Gospod.« smo čitali, kako so se letos vršile tukajšnje občinske volitve in pri tem spoznavali naše somišljenike in nasprotnike. A koristno je tudi spoznavati delovanje naših najljubejših nasprotnikov. Ni ga v okraju hujšega narodnega nasprotnika Slovencev, kakor je notar Thurn. Ta kot zaupnik društva za ohranjenje nemške posesti na Spodnjem Štajerskem, porabi vsako ugodno priložnost, da zavda nam Slovincem občuten udarec. Letos je bilo pri tukajšnji sodnji popolniti službo kancelista. Takoj sta bila notar Thurn in lekarnar Švarc na nogah in sta šla v Gradec; in res, dosedaj s Slovincem nameščeno mesto kancelista se je podelilo nemškonalcu.

Ker nekateri Slovenci vsled tega nočejo več zahajati k Thurnu, treba je imeti pred očmi samo naslednje postavne določbe. Pred notarjem smo zavezani delati naslednje pogodbe oziroma pisma; Zenitne pogodbe, vsakovrstne pogodbe, katere sklepata med seboj zakonski dvojici, potrdilo prejema dote, darilne pogodbe, ako se darilo takoj ne izroči, vse pogodbe med živimi, katere slepci ali pa gluho-nemci, ki ne znajo brati, mutci, ki ne znajo

»Je že prav.«

Očka gredo v kuhinjo. Ogenj je glasno prasketal, krop je vrel, ječmenček pa je delal pr-pr-pr. V kuhinji ni bilo žive duše. Očka so vzeli ponvico, jo nalili z vodo, izpod strehe pa so prinesli kamilic, lapuha, metlike, ki je posebno za hude jezike. Narodna pesem pravi:

„Na Medvedovem travn'ki
pa raste metlika,
ker je mlada Sršenka
tak' hud'ga jezika.“

In še več drugih rastlin so prinesli, katerim navadni človek še imena ni vedel. Medvedček pa so poznali vse, vse. In vzeli so od vsake rastline pergisišče, od kamilic pa malo več in skuhali so dobro izvrstno zdravilo. Ko je bilo kuhano, so jo lepo precedili in vlili v štefan ter ga dobro zataknili.

»To bo pa preveliko«, je rekla Sršenka, »saj nisem konj.«

»E, nič ne bo, bo pa trajalo leto in dan. Če bi vam pa prej zmanjkalo, pa zopet pridite.«

»Kaj pa sem dolžna?«

»Le počakajte, da vam vse povem. Morate še vedeti, kako je treba to rabiti in kedaj. Veste, če se bo mož zopet kregal, potem pa hitro idite in vzemite tega dve žlici, pa požreti ga ne smete, ampak ga morate tako dolgo v ustih držati, da bo mož odjanjal ali pa odšel. Razumite?«

pisati, v svojem imenu sklepajo, vsa druga pisma in prošnje smejo se delati tudi pred odvetnikom. Zemljeknjižne prošnje so dolžne sprejemati ustmeno tudi c. kr. okrajne sodnije, kar se pa tu na Spod. Štajerskem jako redko dogaja in svedoči, da se tu ljudstvo še premalo zaveda svojih pravic. Mi tudi nismo navezani na domačega notarja, lahko se poslužimo enega v sosednem okraju. Tu imamo n. pr. g. notarja Ploja v Gornji Radgoni in g. notarja dr. Geršaka v Ormožu, ki sta oba naša iskrena domoljuba. Glasom ministrske naredbe zavezane so sodnije vršiti zapuščinske obravnave, katerih premoženska vrednost ne presega vrednosti 1000 kron, pri sodnji osebno. A sodnije kaj rade v navedenih slučajih odvale ta posel s tem, da poverne c. kr. notarja kot sodnega poverjenca za obravnavo take zapuščine. Tudi v tem slučaju si lahko pomagamo s tem, da ne gremo k zapuščinski obravnavi k notarju, dotlej da nas vabi sodnija sama k sodnji.

Kapela pri Radgoni. (Piskrovez.) Marsikdo misli, da so kapelskega piskroveza »Štajerjanci« že kje na kisi »župi« pojedli. Toda niso ga še, čeravno so zasledili že nekaj nad 50 piskrovezov, pa vendar še jaz nisem med njimi. Ni dolgo, ko sem si hodil v Radgono po žico. Med potom stopim v Radencih k Razlaku na južino in tukaj sem videl, da imajo piskroveza že celo naslikanega. Gospod Razlag imajo tako reč, s katero človeka »dol vzemejo«, potem pa naredijo ravno takšno podobo, kakor je človek. Tako se je zgodilo tudi nekemu piskrovezu, da so ga g. Razlag pri neki priliki pogledali skozi tisto čudno reč, pa so ga imeli notri, potem pa naslikali njegovo postavo.

Ko so se ubogi zaslepljeni »Štajerjanci« jezili nad onim naslikanim piskrovezom, delal sem jaz kakor vsak pošten »mešter« z mirno vestjo v Murščaku pri Vrbaneki, ki je včasih mlinar, včasih pa korondiče prebira. Je že tako.

Grem gor po vratah k Jošovci, ki je na Galovem, vprašam za delo in ga tudi dobim. Seveda človeku, kateri je tak »flisig« in zraven pa še dober delavec kakor jaz, vsakdo rad da delo. Gospodarja ni bilo doma, ampak sami so mi pravili, da je »jünce« na sejem gual. Poslovim se in rečem gospodinji: »Ti, Mica! Reci, reci ti tvojemu, da ga je škoda, da bere ptujskega laži-lutra.«

Krevsam gor h Kočjaševemu Balszi. Hej, to so vam čuden stric. Po stanu so oni krojač, odkritosrčno rečem, dober krojač, toda oni držijo bolj na »tajč«, ptujskega »Štajerca« pa imajo za sv. pismo.

Grem dalje po vrhu, nikjer nič »kštefta«.

»Že razumim, a dvomim, da bi pomagalo.«

»Če se boste le natanko po mojem svetu raynali, ste v dveh mesecih popolnoma zdravi, to vam zagotovim, pa ubogati morati in vse storiti tako, kakor sem vam ukazal.«

»Naj pa bo torej, kaj pa sem dolžna?«

»Zdaj še nič, ker jaz ne jemljem prej denarja, predno da ne vidim, da je moj »pačent« popolnoma zdrav.«

»Pa sročeno in zahvalim lepo za vse, pa zdravi ostanite!«

»Le glejte, da se vi kmalu ozdravite, jaz sem, hvala Bogu, še vedno zdrav.«

* * *

Sršenka je ubogala Medvedka in v stiri-najstih dneh — kaj pa si mislite — je bila na jeziku popolnoma zdrava. Sršen je od samega veselja stisnil Medvedku desetak.

»Oho! No, ali je zdrava?«

»O hvala Bogu, pa tudi vam, popolnoma.« Nekaj časa sta potiskala desetak po mizi gor in dol, no, naposled pa so ga Medvedov očka radi hranili, akoravno so se ga s početka bolj branili kakor neuki Medvedovi junci jarma.

»Mhm. Hmha!«

povsod pravijo, da si sami piskre vežejo, jaz pa pravim, da jih niti nimajo. Pri Gombačevej Leniki zvežem par piskrov, postreljam korondiče, pa gazim dalje to grozno blato.

To vam pravim, gospod urednik, ko bi Mursko-Vrhčani spravili svoje blato k svetovni razstavi, gotovo bi dobili častno kolajno. Zvezal sem še pri nekem gospodarju par črepov ter jo hitro pobrisal dalje.

Grem doli okoli po vrhu in doli proti Horvati ali Čolniki, ki je »Cimermanmeister«. Sicer dober človek, toda zelo zaslepljen, da podpira ptujsko skrepešalo.

Toda dovolj! Murščaka imam zadosti; zatorej sem storil slovesno obljubo, da ne bom hodil nikdar več v Murščak piskrov vezat. Vlečem se po malem domov, lačen in žejen, blaten in umazan. Doma me moja boljša polovica pošteno ošteje, mene pa zgrabi jeza, tresnem »püto« v kot, grem v Radence na vlak pa se odpeljem v Gradec na zidarijo. Mogoče se zopet v jeseni kje oglesim, do tedaj pa zdravi! Tudi tebe, ptujski »Štajerc«, pozdravlja tvoj neprijatelj, kateri ti pomaga kopati grob.

»Piskrovez.«

Od nekod. Ker v neki župniji dušni pastir ne pusti, da bi šolarji v cerkvi med službo božjo za denar igrali, zakrivljena peresa si iz klobukov jemali in se pretepali, ga »Štajerc« radi tega prav robato napada, oponašaje mu »mastne pečenke«. Gorečnost, neumorna delavnost, brezmejen trud in delo, vse to združeno v ljubeznivostjo in skrajno prizanesljivostjo, pri tem pa ne malo nehvaležnosti, bridkosti in žaljenja, to so tiste »mastne pečenke« našega priljubljenega dušnega pastirja, o katerih pa seveda nič ne ve »Štajerc« in njegovi privrženci, ki ne vedo in ne znajo drugega kot pijančevati in robato zabavljati zoper vse, kar je svetega, lepega in dobrega. Mi tega kraja nismo imenovali, ker nočemo pred svetom sramotiti svojega kraja, iz katerega poročamo samo kaj lepega in dobrega, kar je pa slabega, skušamo rajše zboljšati. Ptujski listič pa že v več številkah zaporedoma sramoti naš kraj, ko piše vedno o slabem obnašanju naše mladine in napada pri tem duhovščino in učiteljstvo. Sedaj le še bolj spoznavamo, kako je »Štajerc« naš sovražnik in grd sramotilec, zato se z vsem studom obračamo od njega. Sad teh dopisov torej bo, da bo kmalu zginil zadnji »Štajerc« iz našega kraja.

Letuš. (Blagoslovljenje novega mosta.) To vam je bil dan veselja! Dobili smo mesto starega lesenega mosta, kojega nam je bilo 31. julija minulega leta razrušilo, nov, krasen, z betona zidan most. Rečica ima širjave 64 metrov in most stoji na dveh podstavah, tako da ima vsak svod čez 20 metrov prostora. Blagoslovili so nam most veleč. gospod dekan. Isto tako tudi križ na mostu. Govor je imel gospod načelnik, v kojem se je zahvalil deželnemu odboru za obljubljeno polovico vseh stroškov; deželnemu stavbenemu oddelku za dobre nasvete in za urne rešitve dotičnih vlog; zahvalil se je c. kr. namestniji, kakor tudi c. kr. okrajnemu glavarstvu. Slavil je govornik podjetnika, koji je za 28.000 kron vse delo izvrstno dovršil, gospoda c. kr. stavbenega svetnika za vestno nadzorstvo vsega dela. Spominjal se je tudi gospoda stavbenega vodje. Slednjič se je zahvalil vsem gostom, posebič c. kr. namestniškemu svetniku.

Oominjal je govornik otroke, naj si ohranijo zlasti dve svetinji: sv. vero in ljubezen do matere besede. Končal pa je svoj govor s trikratnim »živio« na presvitlega cesarja ter izročil most javnemu prometu. Letušani imamo v znožju nove lepe šole sedaj še lep most, kojemu blizu pač ni para. Dolgo smo ga morali pogrešati, tem večje je sedaj naše veselje, ker imamo prekrasni most, kojemu želimo, kar je tudi gospod načelnik izgovoril, da bi sto in stoletja trdno stal. Potem je govoril še za gospodom načelnikom c. kr. namestnijski svetnik baron Apfalterern in se zahvalil gospodu načelniku za njegov trud, zahvalil tudi gospoda podjet-